

Protokół kontroli

Urzędu Gminy Koszęcin w Koszęcinie, ul. Powstańców Śląskich 19, (42-286), numer statystyczny 000542741, zwanego dalej „Urzędem”.

Wójtem Gminy jest od 26.11.2006 r. Grzegorz Ziaja

[Dowód: akta kontroli, str. 2]

Kontrolę przeprowadził kontroler z Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Katowicach, Aleksandra Wyżyńska-Feldmann – główny specjalista kontroli państwowej, na podstawie upoważnienia do kontroli nr 066223 z dnia 7.07.2009 r., w okresie od 9.07.2009 r. do 16.07.2009 r., od 10.08.2009 r. do 21.08.2009 r., od 1.09.2009 r. do 10.09.2009 r. i 15.09.2009 r.

[Dowód: akta kontroli, str.1]

Przedmiotem kontroli było udzielanie pomocy poszkodowanym w wyniku tornada z 15 sierpnia 2008 r. oraz likwidacja jego skutków w województwie śląskim w okresie od 15 sierpnia 2008 r. do 30 maja 2009 r.

Ilekoć w niniejszym protokole użyto określenia:

1/ ustawa o NIK – oznacza to ustawę z dnia 23 grudnia 1994r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.),

2/ ustawa o samorządzie gminnym – oznacza to ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.),

3/ ustawa o stanie klęski żywiołowej – oznacza to ustawę z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558 ze zm.),

4/ ustawa o zarządzaniu kryzysowym – oznacza to ustawę z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590 ze zm.),

5/ ustawa o pomocy społecznej – oznacza to ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 ze zm.),

6/ GOPS – oznacza to Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszęcinie,

7/ PINB – oznacza to Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Lublińcu,

8/ GZZK – oznacza to Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego,

9/ GPRK – oznacza to Gminny Plan Reagowania Kryzysowego, również GPRK Gminy Koszęcin z dnia 8.06.2007 r.,

10/ GCZK – oznacza to Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego.

W toku kontroli ustalono, co następuje:

I. przygotowanie Urzędu do realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.

1.1. Do dnia 30.09.2008 r. regulamin organizacyjny Urzędu nie uwzględniał zagadnień z zakresu zarządzania kryzysowego. Zarządzeniem nr 104/2008 z 26.09.2008 r. Wójt Gminy zatwierdził regulamin organizacyjny, obowiązujący od 1.10.2008 r., w którym przypisał stanowisku ds. obrony cywilnej, bhp, ppoż., wojskowych i ochrony informacji niejawnych (ZK)-prowadzenie spraw z zakresu zarządzania kryzysowego, klęsk żywiołowych i innych zagrożeń oraz koordynację działań między wszystkimi lokalnymi jednostkami, strażą pożarną, policją w czasie zagrożeń i akcji gaśniczych. W zakresie czynności z 18.04.2007 r. inspektora Edwarda Opiełki, Wójt Gminy, któremu podlegał w/w, przydzielił prowadzenie spraw z zakresu zarządzania kryzysowego: klęsk żywiołowych i innych zagrożeń. Wójt Gminy wyjaśnił, iż *pod tak ogólnymi pojęciami, kryją się wszystkie zadania wynikające z art. 19 ust. 2 i art. 20 ust. 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, tj. zadania Wójta w sprawach zarządzania kryzysowego wykonywane przy pomocy komórki organizacyjnej i zadania gminnego centrum zarządzania kryzysowego, które nie było powołane przez Wójta. Regulamin organizacyjny i zakres czynności inspektora będą w przyszłości doprecyzowane w oparciu o ustawę o zarządzaniu kryzysowym. Organem w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie Gminy jest Wójt, a organem pomocniczym GZZK, którego pracami kieruje Wójt lub jego zastępca, przy pomocy komórki organizacyjnej Urzędu.*

Wynikające z art. 19 ust. 2 pkt 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, planowanie i organizowanie szkoleń zostało przypisane w pkt IV.1.10 regulaminu pracy GZZK-Szefowi GZZK, którym był Wójt. Natomiast zadania wynikające z art. 19 ust. 2 pkt 1 i pkt 2 lit. a w/w ustawy zostały przypisane GZZK (pkt V.1.1. i 1.3. regulaminu pracy GZZK), tj. monitorowanie występujących klęsk żywiołowych i prognozowanie rozwoju sytuacji, opracowywanie i aktualizowanie GPRK.

[Dowód: akta kontroli, str.12-44, 55-56, 65-67]

1.2. Zarządzeniem nr 25/2003 z 15.05.2003 r. Wójt Gminy powołał na podstawie m. in. art. 12 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558 ze zm.) Gminny Zespół Reagowania Kryzysowego. Z dniem 22.08.2007 r., z mocy art.

32 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, w/w Zespół stał się GZZK, którego Szefem był Wójt Gminy, a zastępcą Szefa-Zastępcą Wójta Gminy, mimo, iż w okresie od 1.04.2007 r. Gmina nie posiadała zastępcy Wójta.

Wynikające - z art. 14 ust. 8 pkt 1, 2 i 3 w zw. z art. 19 ust. 5 ustawy o zarządzaniu kryzysowym - zadania, ujęte były w zadaniach GZZK, z wyłączeniem opiniowania GPRK, o czym mowa w art. 14 ust. 8 pkt 4 w zw. z art. 19 ust. 5 w/w ustawy. Wójt Gminy wyjaśnił, że *wyda nowe zarządzenie o powołaniu GZZK w oparciu o ustawę o zarządzaniu kryzysowym i opracowany zostanie nowy regulamin pracy GZZK, w jak najszybszym czasie*. Wójt nie wyjaśnił dlaczego nie powołał na podstawie art. 19 ust. 4 w/w ustawy GZZK, obligatoryjnego organu pomocniczego z pełnym zakresem zadań wynikających z art. 14 ust. 8 w zw. z art. 19 ust. 5 ustawy

Skład osobowy (imienny) GZZK, jak również skład osobowy stałego dyżuru były aktualizowane.

Do zadań Szefa GZZK, którym był Wójt Gminy należało m. in. przygotowanie i zatwierdzanie rocznego planu pracy, planu ćwiczeń z zakresu reagowania na potencjalne zagrożenia oraz odbywanie, nie rzadziej niż raz na kwartał, posiedzeń. Wójt Gminy wyjaśnił, że *GZZK posiada jedynie regulamin pracy, nie posiada rocznego planu pracy, planu ćwiczeń a ćwiczenia nie były przeprowadzane. W 2007r. szczególną uwagę zwrócono na opracowanie GPRK. Zostanie opracowane nowe zarządzenie o powołaniu GZZK wraz z nowym regulaminem pracy, planem pracy i planem ćwiczeń*. Wójt Gminy nie udzielił wyjaśnień o przyczynach braku posiedzeń GZZK.

[Dowód: akta kontroli, str. 2, 18-39, 47-48, 68-69]

2. Zagadnienia związane z prowadzeniem akcji ratunkowej i pomocy udzielonej poszkodowanym nie były przedmiotem kontroli w Urzędzie. Do Rady Gminy i Urzędu nie wpłynęła żadna skarga na przeprowadzoną akcję i udzieloną pomoc.

[Dowód: akta kontroli, str. 9-11]

3.1. Wójt Gminy nie powołał, na podstawie art. 20 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym GCZK, którego zadania, określone w art. 20 ust. 1 pkt 1-6, zostały powierzone - zarządzeniem nr 25/2003 z 15.05.2003 r. Wójta Gminy – GZZK oraz inspektorowi Urzędu Edwardowi Opiełka zakresem czynności z 18.04.2007 r. Wójt Gminy wyjaśnił, że *mimo nie powołania GCZK, takie centrum fizycznie funkcjonowało od 15.08.2008 r. Cały sztab zarządzania mieścił się w budynku szkoły podstawowej w Rusinowicach i stamtąd wychodziły*

wszystkie polecenia. W budynku Gminy były pełnione całodobowe dyżury pod telefonem. Zadania były wykonywane na polecenie Wójta. Wszelka pomoc była udzielana natychmiast, wszystko było zorganizowane i funkcjonowało należycie. Nie było żadnych skarg mieszkańców na podejmowane działania.

[Dowód: akta kontroli, str. 12-44, 47-48]

3.2. Na podstawie wytycznych Wójta z 5.06.2007 r. opracowany został GPRK Gminy Koszęcin z dnia 8.06.2007 r. Podstawą prawną opracowania były m. in. ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558 ze zm.) i rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu tworzenia gminnego zespołu reagowania...(Dz. U. Nr 215, poz. 1818 ze zm., uchylone z dniem 22.08.2008 r.). Nie został on zatwierdzony przez Starostę Lublinieckiego, ponieważ – jak wyjaśnił Wójt Gminy-
Naczelnik Wydziału Zarządzania Kryzysowego Starostwa prosił o wstrzymanie się z przedłożeniem GPRK do czasu zakończenia opracowania planu w Starostwie, a ponadto w życie wchodziła ustawa o zarządzaniu kryzysowym.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, GPRK winien być opracowany w terminie do 22.08.2008 r. Jak wyjaśnił Wójt Gminy, *GPRK z 8.06.2007 r. został opracowany na krótko przed wejściem w życie ustawy o zarządzaniu kryzysowym i posiada w większości elementy zawarte w tej ustawie. Naczelnik Wydziału Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Lublińcu obiecał udzielić pomocy przy opracowaniu GPRK zgodnie z ustawą o zarządzaniu kryzysowym. Zostanie on opracowany w jak najszybszym czasie.*

W katalogu i analizie zagrożeń GPRK (str.15/17), do głównych zagrożeń zaliczono występowanie na terenie całej Gminy huraganów (silnych wiatrów), powodowanych najczęściej szybko przemieszczającymi się aktywnymi niżami. Najgroźniejszą formę przyjmują one w okresie wiosennym i jesiennym. Prawdopodobieństwo tego zagrożenia jest średnie. Prawdopodobne skutki to uszkodzenie budynków, linii energetycznych, telefonicznych, utrudnienia komunikacyjne, konieczność ewakuacji ludzi. W klasyfikacji zagrożeń (instrukcja I AF-02/00/01) uznano, iż występuje okresowo wysokie prawdopodobieństwo zagrożenia w wyniku silnego wiatru, dlatego uruchomiony winien być Powiatowy Zespół Reagowania Kryzysowego. Środki alarmowe to radiowa sieć, przekazanie ostrzeżenia do Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody, przekazanie informacji o zagrożeniach do instytucji współdziałających posiadających własne integralne systemy alarmowe.

[Dowód: akta kontroli, str. 40-44, 49-53, 56-61, 68-69]

3.2.1. W planie głównym GPRK nie zostały ujęte następujące elementy, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym: mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego (lit. a), charakterystyka sił i środków, w tym stan rezerw państwowych oraz ocena możliwości ich wykorzystania (lit. b), przewidywane warianty działań w sytuacjach kryzysowych (lit. d). GPRK nie zawiera następujących procedur reagowania kryzysowego, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 2 w/w ustawy: zadania w zakresie monitorowania zagrożeń (lit. a), bilans i tryb uruchamiania sił i środków niezbędnych do usuwania skutków zagrożeń (lit. b), uruchamianie działań, zasady współdziałania, sposoby ograniczania rozmiarów strat i usuwania skutków zagrożeń (lit. c). W załącznikach funkcjonalnych planu głównego, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 3 w/w ustawy, brak jest: standardowych procedur operacyjnych, opisujących sposoby działania podmiotów realizujących zadania (lit. a), organizacji łączności między podmiotami (lit. b) oraz wykazu zawartych umów i porozumień związanych z realizacją zadań (lit. h). Wójt Gminy wyjaśnił, że *GPRK opracowany został przed wejściem w życie ustawy o zarządzaniu kryzysowym, posiada w większości elementy zawarte w tej ustawie, ale istnieje konieczność jego dopracowania. Po otrzymaniu materiałów ze Starostwa, Urząd przystąpi do opracowania nowego GPRK.*

Inspektor Edward Opiełka wyjaśnił, że *niektóre elementy GPRK znajdują się w planie operacyjnym (charakterystyka sił i środków, w tym stan rezerw państwowych oraz możliwość ich wykorzystania -art. 5 ust.2 pkt 1 lit. b, procedury operacyjne opisujące sposoby działania podmiotów realizujących zadania oraz organizacja łączności między tymi podmiotami -art. 5 ust. 2 pkt 3 lit. a,b), który jest dokumentem poufnym i w planie obrony cywilnej (wnioski z oceny zagrożeń -art. 5 ust. 2 pkt 2 lit. a, bilans i tryb uruchamiania sił i środków niezbędnych do usuwania skutków zagrożeń -art. 5 ust. 2 pkt 2 lit. b), który jest dokumentem zastrzeżonym.*

Ponadto Urząd nie posiada zawartych umów i porozumień na realizację zadań zawartych w GPRK, istnieją ustne uzgodnienia pomiędzy sąsiadującymi gminami.

Zgodnie z wytycznymi Wójta Gminy do opracowania GPRK z dnia 5.06.2007 r., GPRK powinien określić sposób kierowania działaniami reagowania kryzysowego, przydzielić zadania, które powinny być wykonywane w przypadku podjęcia decyzji o uruchomieniu planu, określić siły i środki reagowania możliwe do użycia i opisać procedury uruchamiania działań. GPRK jest dokumentem jawnym, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

[Dowód: akta kontroli, str. 17-20, 40-48, 56-61]

4.1. W budżecie Gminy na 2008 i 2009 r. nie były planowane środki na zadania własne z zakresu zarządzania kryzysowego (tj. w dz. 754-bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, rozdz. 75421-zarządzanie kryzysowe), o czym mowa w art. 26 ust. 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, jak również Gmina nie otrzymała z budżetu państwa dotacji celowych na sfinansowanie zadań zleconych administracji rządowej z zakresu zarządzania kryzysowego i na dofinansowanie zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego, o czym mowa w art. 26 ust. 2,3 i 5 ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

Zdaniem Wójta i przewodniczącego Rady Gminy Michała Anioła, nie zostały zaplanowane w budżecie Gminy na 2008 r. i 2009 r. środki na finansowanie wykonania zadań z zakresu zarządzania kryzysowego, ponieważ nie zachodziła potrzeba zakupu materiałów i usług związanych z zarządzaniem kryzysowym.

Na usuwanie skutków klęsk żywiołowych, Gmina wydatkowała ogółem 311.500,00 zł., w tym środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w wysokości 41.510,00 zł., środki otrzymane z samorządów w wysokości 233.903,00 zł. (ogółem wydatkowano środki otrzymane w kwocie 275.413,00 zł.) oraz własne środki (o czym mowa w pkt I.5. protokołu kontroli) w wysokości 36.087,00 zł.

[Dowód: akta kontroli, str. 79-80, 109-112]

4.2. Gmina nie posiadała, zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym, gminnego magazynu przeciwpowodziowego, ponieważ – jak wyjaśnili Wójt Gminy i inspektor Edward Opielka – *prawdopodobieństwo klęski powodziowej w Gminie jest znikome, a w odniesieniu do trąby powietrznej, taki magazyn był bezużyteczny. Na terenie Gminy nie występowały powodzie, jedynie mogą wystąpić lekkie podtopienia, stąd nie ma konieczności tworzenia takiego magazynu. Gmina nie posiada własnych agregatów prądotwórczych, posiadają je pięć jednostek ochotniczych straży pożarnych. Koszty utrzymania m. in. agregatów, pokrywane są z budżetu Gminy. Były one używane w czasie akcji ratunkowej. W magazynie obrony cywilnej znajduje się kuchnia polowa, która jednak nie była wykorzystana w czasie akcji ratunkowej, bowiem korzystano z kuchni w szkole podstawowej w Rusinowicach. Namioty posiada ochotnicza straż pożarna w Koszęcinie, z których również nie korzystano. Plandeki zostały dostarczone z jednostki wojskowej w Bielsku Białej, folie z Urzędu Marszałkowskiego oraz firma prywatna przekazała do dyspozycji samochód i na bieżąco uzupełniała na swój koszt paliwo.*

Pomimo powyższych wyjaśnień, w katalogu i analizie zagrożeń GPRK wpisano zagrożenie wodne (utopienia ludzi, zwierząt i zatopienia mienia) oraz zagrożenie powodziowe, a w klasyfikacji zagrożeń (instrukcja I AF-02/00/01), prawdopodobieństwo wystąpienia klęski w wyniku powodzi oceniono okresowo jako wysokie.

[Dowód: akta kontroli, str. 49-53, 62-67]

5. Na lata 2008-2009 utworzona została w budżecie Gminy, zgodnie z art. 26 ust. 4 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, rezerwa celowa na wykonywanie zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego (rozdz. 75818, §4810) w wysokości odpowiednio 5.000,00 zł. i 10.000,00 zł., co stanowiło odpowiednio 0,06% i 0,12% bieżących wydatków pomniejszonych o wydatki inwestycyjne, na wynagrodzenia wraz z pochodnymi i na obsługę długu. Nie została ona rozdysponowana w 2008 r. Na likwidację skutków klęsk żywiołowych w ramach zadań własnych, Rada Gminy dokonała zmian w budżecie Gminy, a Urząd wykorzystał środki w rozdz. 60016 (drogi publiczne gminne) w wysokości 173,00 zł., rozdz. 75495 (pozostała działalność transportowa i łącznościowa) w wysokości 13.421,00 zł. oraz rozdz. 90078 (usuwanie skutków klęsk żywiołowych) w wysokości 22.493,00 zł. Ogółem 36.087,00 zł.

[Dowód: akta kontroli, str. 19-20, 79-80]

6.1. *Wykaz osób wchodzących w skład GZZK i składu osobowego stałego dyżuru, były na bieżąco aktualizowane przed wydarzeniami z 15.08.2008 r., na zasadzie wymiany stron w GPRK. Żadne działania w czasie i po zdarzeniu 15.08.2008 r., nie były dokumentowane na piśmie. Jak wyjaśnił inspektor Edward Opielka, polecenie zorganizowania całodobowego dyżuru w okresie od 15.08.2008 r. do 18.08.2008 r. wydał inspektorowi, ok. godz. 17-18, telefonicznie Wójt Gminy. Do dnia 16.08.2008 r. stanowisko dyżurnego mieściło się w Urzędzie Gminy, a następnie w szkole podstawowej w Rusinowicach. Do wyposażenia dyżurnego należało: służbowy telefon komórkowy, przybory do pisania, dziennik dyżuru, który został założony przez inspektora, w którym ustalił kolejność dyżurów przez poszczególne osoby, lecz dziennik ten zagubił się w trakcie dyżurów. W Rusinowicach był ponadto agregat prądotwórczy dostarczony ze straży pożarnej, a w Urzędzie – telefon stacjonarny, radiostacja bazowa, książki telefoniczne i podręczny wykaz telefonów (Starostwa, urzędów gmin powiatu lublinieckiego, straży pożarnej w Lublińcu). W pewnym okresie nastąpiła przerwa w łączności stacjonarnej, komórkowej i dostawie energii elektrycznej. Urząd nie posiadał własnych agregatów prądotwórczych. Posiadał jedynie lampy bateryjne, które*

ustawia się na biurko w pomieszczeniu Urzędu (lampy Brilux Ergo 208 wyposażone w akumulator, ładowarkę i dwa neony). Są to lampy zakupione dla celów akcji kurierskiej. W sierpniu 2008 r. było ich dwie, a obecnie są cztery lampy. Oprócz nich Urząd posiada kieszonkowe latarki z możliwością ustawienia na biurku z neonówką 3 vat (wyposażone również w żarówkę i żarówkę ostrzegawczą). Dyżurni znali procedury postępowania, byli powiadomieni przez inspektora o czasie i miejscu pełnienia dyżuru i czynnościach przez nich wykonywanych tj. o obowiązku odnotowywania wszystkich rozmów telefonicznych i natychmiastowego powiadamiania o nich Wójta, np. ze Starostwa, Urzędu Wojewódzkiego, straży pożarnej, itp. Posiadając jakąkolwiek informację, dyżurny miał obowiązek kontaktowania się bezpośrednio z Wójtem, inspektorem i dowódcą prowadzącym akcję. Każdy pełniący dyżur miał obowiązek skontaktowania się ze swoim następcą, wpisywania uwag dotyczących odbieranych informacji, do dziennika dyżuru. Do dyżurnych nie docierały żadne komunikaty, natomiast były prośby ustne poszkodowanych o dostarczenie brakujących gwoździ, folii, pytania dotyczące składowania gruzu, eternitu i przewiezienia na składowisko odpadów. Wszystkie telefony i interwencje dotyczyły pomocy poszkodowanym. Po dostarczeniu materiałów zabezpieczających, tj. głównie folii, gwoździ, reszta materiałów została zdeponowana u Sołtysa Rusinowic, który utworzył podręczny magazyn.

[Dowód: akta kontroli, str. 70-74]

6.2. Dokonane oględziny stanowiska dyżurnego wykazały, że dyżurny posiada nieaktualne dwa numery telefonów zarządzania kryzysowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, nie posiada, jak również nie ma w GPRK, spisu osób - z danymi osobowymi, adresami, numerami telefonów i faksów – objętych systemem powiadamiania. Radiostacja bazowa, włączona na kanale Starosty Powiatowego w Lublińcu BW 11, nie odbierała (i nie odebrała w ogóle) w przeciągu 30 minut, kilkakrotnych sygnałów z Urzędu. Nie powiodła się próba telefonicznego połączenia z numerami, które winny być czynne w godzinach pracy, a które były wpisane (na widocznym miejscu w biurze inspektora Edwarda Opielki) jako numery do wykorzystania w nadzwyczajnych zagrożeniach. Po wybraniu tych numerów, nagrana informacja stwierdzała, że nie ma takiego numeru, co świadczy o nieaktualizowaniu połączeń do wykorzystania w sytuacjach zagrożenia. Powiodła się próba telefonicznego skontaktowania z komendantem ochotniczej straży pożarnej w Sadowie, członkiem GZZK, nie będącym pracownikiem Urzędu i ustalenia aktualności zgłoszonych numerów telefonicznych.

[Dowód: akta kontroli, str. 73-78]

6.3. Na terenie Gminy nie jest pełniony, zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, całodobowy dyżur w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego, ponieważ, jak wyjaśnił Wójt w razie potrzeby i ewentualnego zagrożenia, zostają wprowadzone dyżury w Urzędzie. Ponadto numery telefonów komórkowych oraz telefonów stacjonarnych Wójta, Sekretarza Gminy, Inspektora, Komendanta Gminnego, są podane dyżurnemu Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej w Lublińcu, Policji i do Starostwa Powiatowego w Lublińcu. Urząd Wojewódzki w Katowicach dysponuje numerami telefonów Wójta i Inspektora, celem otrzymywania komunikatów o ewentualnych zagrożeniach. Telefony komórkowe dostępne są przez całą dobę. Czasie wystąpienia trąby powietrznej w sierpniu 2008 r., został wprowadzony dyżur całodobowy w Urzędzie.

[Dowód: akta kontroli, str. 177-178]

II. reakcja służb Wójta na zagrożenie tornadem w dniu 15 sierpnia 2008 r. i działania w czasie tornada.

1. Wójt Gminy otrzymywał do początku 2008 r., za pośrednictwem sms, komunikaty o zagrożeniu klęską żywiołową, natomiast nie wiedział, kto pierwszy otrzymał, w ramach systemu monitorowania zjawisk atmosferycznych, informację o możliwości wystąpienia zagrożenia klęską żywiołową w dniu 15.08.2008 r. Inspektor Edward Opiełka wyjaśnił, że nie otrzymywał na przestrzeni 2008 r. komunikatów o zagrożeniu klęską żywiołową, nie otrzymywał żadnych komunikatów i ostrzeżeń o możliwości wystąpienia klęski żywiołowej w postaci huraganu, co najmniej od kwietnia 2008 r. i nie wie, czy ktokolwiek otrzymywał takie komunikaty. Wcześniej otrzymywał na komórkę takie komunikaty z Urzędu Wojewódzkiego.

[Dowód: akta kontroli, str. 62-67]

2. Wójt Gminy nie wiedział, kto (jako pierwszy) w Urzędzie, kiedy, od kogo, w jakiej formie i jakiej treści otrzymał informacje o tornadzie w dniu 15.08.2008 r. oraz komu i w jakiej formie została ona przekazana. Zdaniem inspektora Edwarda Opiełka, taką informację Wójt otrzymał z jednostki ratowniczo gaśniczej straży pożarnej w Lublińcu, po czym skontaktował się ok. godz. 17-18, za pomocą telefonu komórkowego z w/w Inspektorem, przekazując polecenie zorganizowania dyżuru. W/w otrzymywał na prywatną komórkę informacje o włączeniu syren w jednostkach ochotniczych straży pożarnych na terenie gminy Koszęcin włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego), ale nie wie, czy przyszedł sygnał. Ponadto posiadał radiostację nasobną o zasięgu ok. 4 km, którą po godzinach pracy posiada w domu z

ustawieniem na kanał straży pożarnej w Lublińcu i którą włącza po otrzymaniu sms na komórkę. Ponadto w Urzędzie znajdowała się radiostacja bazowa, którą w/w włączył 15.08.2008 r. w godzinach wieczornych, po przyjeździe do Urzędu. Próbował wywołać Urząd Wojewódzki, ale nie było sygnału, mimo, że paliła się kontrolka załączenia radiostacji. W/w nie wie co było powodem braku łączności (brak osoby odbierającej lub uszkodzenie techniczne).

[Dowód: akta kontroli, str. 62-67]

3. GPRK nie zawiera charakterystyki sił i środków, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o zarządzaniu kryzysowym oraz wykazu zawartych umów i porozumień, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 3 lit. h w/w ustawy, co zostało przedstawione w pkt I.3.2.1. protokołu kontroli. W związku z czym, nie sposób ustalić jakimi środkami (własnymi lub obcymi i na jakiej zasadzie) powinien dysponować Wójt w sytuacji kryzysowej, takiej jak huragan. Opis środków(plandeki, agregaty prądotwórcze, kuchnie polowe, namioty), które mogłyby hipotetycznie być potrzebne, został przedstawiony w pkt I.4.2. protokołu kontroli.

4.1. Brak procedur uruchamiania działań przewidzianych w GPRK i zasad współdziałania, o których mowa w art. 5 ust. 2. pkt 2 lit. c ustawy o zarządzaniu kryzysowym, a przedstawiony w pkt I.3.2.1. protokołu kontroli, nie pozwala na porównanie ich z działaniami prowadzonymi w czasie akcji ratunkowej w dniu 15.08.2008 r.

4.2. Pozyskiwanie materiałów, sprzętu, wyposażenia dla akcji ratowniczej w dniu 15.08.2008 r. zostało przedstawione w pkt I.4.2. protokołu kontroli.

5. *Żadne działania – w czasie lub po zdarzeniu 15.08.2008 r. – nie były dokumentowane, co wynika z wyjaśnień inspektora Edwarda Opielki. Po wykonaniu czynności, o których mowa w pkt II.2. protokołu kontroli, inspektor Edward Opielka powiadomił kierowcę samochodu służbowego Żuk, inspektora gospodarki komunalnej Leona Janisza, zorganizował dyżury w Urzędzie (do 16.08.2008 r. włącznie), a następnie w szkole podstawowej w Rusinowicach (do 18.08.2008 r. włącznie), wraz z kierowcą i inspektorem Leonem Janiszem, zorganizował folie i gwoździe dla zabezpieczenia domów w Rusinowicach i w Irce oraz ustalili stan domów i przede wszystkim, sytuację osób znajdujących się w dwóch domach w lesie (w Gudlinie), gdzie powalone drzewa i brak łączności telefonicznej uniemożliwiały kontakt z ich właścicielami. Ponadto w/w powiadomił kierownika GOPS o konieczności uruchomienia konta dla osób wpłacających środki finansowe na pomoc dla poszkodowanych. Wszystkie te czynności trwały do godz. 4 nad ranem dnia 16.08.2008 r. W dniu 16.08.2008 r. od ok. godz.*

12 do 17.08.2008 r. do godzin wieczornych, inspektorzy ds. gospodarki komunalnej Urszula Stepniak i Leon Janisz oraz posiadający uprawnienia budowlane Wiesław Kowalski, dokonywali wstępnych oględzin dla oszacowania strat obiektów budowlanych (spisywali rodzaje zniszczeń, dokonywali wstępnych obmiarów, szkiców i zdjęć). Na tej podstawie Wiesław Kowalski opracował szacunkowe kosztorysy budowlane zniszczonych magazynów, wiat, chlewów, stodoł, szop o garaży, a wraz z rzeczoznawcą majątkowym Janem Potempą-budynków mieszkalnych i letniskowych (ogółem 136 obiektów, w tym dla 77 budynków mieszkalnych i dla 46 właścicieli obiektów gospodarczych).

Na podstawie odręcznie sporządzonych notatek przez inspektora Monikę Biela, ustalono, iż w dniach 18-20.08.2008 r. wydano 62 poszkodowanym materiały zakupione przez Urząd na kwotę 5.062,04 zł., jak gwoździe budowlane, papowe, szpilki, podkładki, nakrętki, itp.

[Dowód: akta kontroli, str. 3-4, 12-14, 65-67, 70-72]

6.1. Jak wyjaśnił inspektor Edward Opielka, *tematyka związana z tornadem, przebiegiem likwidacji szkód, nie była przedmiotem posiedzenia GZZK (w ogóle nie odbywały się posiedzenia GZZK, o czym mowa w pkt I.1.2. protokołu kontroli). Przebieg akcji ratowniczej nie był przedmiotem ocen i analiz przeprowadzanych przez Wójta lub inspektora Edwarda Opielki. W ramach rozmów służbowych, w/w doszli do wniosku, że należałoby zorganizować na szczeblu gminy lub powiatu, przy jednostce straży pożarnej, magazyn z zapasem folii i/lub plandek.*

Wójt wyjaśnił, że „były prowadzone posiedzenie robocze na gorąco w terenie. Posiedzeniom przewodniczył Wójt Gminy w obecności osoby dowodzącej akcją-kapitana Jerzego Mrugały z jednostki ratowniczo-gaśniczej z Lublińca. Sytuacja była analizowana na bieżąco, na bieżąco były też realizowane zgłaszane wnioski. Cała akcja pomocy była przeprowadzana bardzo sprawnie.”

[Dowód: akta kontroli, str. 70-72,113-114]

6.2.1. W niedzielę 17.08.2008 r. posiedzenie Rady Gminy poświęcone było w całości wydarzeniom z dnia 15.08.2008 r. i zmianie budżetu Gminy w zakresie zwiększenia środków na pomoc dla ofiar trąby powietrznej. W sesji uczestniczyło 13 radnych (dwóch radnych było nieobecnych, usprawiedliwionych), Wójt i Skarbnik Gminy. Przewodniczący Rady Gminy Michał Anioł, Wójt Gminy i Radni omówili sytuację w sołectwach po przejściu trąby powietrznej, a następnie radni podjęli jednogłośnie uchwałę nr 238/XXVII/2008, w której dokonali przesunięcia środków na wypłatę zasiłków celowych dla poszkodowanych w

wysokości po 1.500,00 zł. na każdy uszkodzony budynek, czyli kwotę 130.000,00 zł. na pomoc społeczną (rozdz. na 85214) oraz kwotę 20.000,00 zł. na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową (rozdz. 75495).

6.2.2. Na sesji w dniu 26.08.2008 r. Radny podziękował Wójtowi za szybką i skuteczną akcję zorganizowaną po przejściu trąby powietrznej i wyjaśniona została sprawa wiatrołomów, podjęta została uchwała nr 250/XXVIII/2008 zwiększająca budżet Gminy po stronie dochodów i wydatków z tytułu uzyskania pomocy finansowej oraz radny-sołtys Rusinowicz Paweł Kandzia przedstawił sytuację w Rusinowicach z której wynikało, że w zakresie odbudowy zniszczonych domów, do ukończenia pozostało 6 dachów i zalanie jednego stropu, z poszkodowanych domów, ubezpieczonych było tylko 8 nieruchomości, nie była również ubezpieczona ferma kur. Trwały prace zabezpieczające, a poszkodowani oczekiwali na odszkodowania w pełni pokrywające ich straty.

6.2.3. Na sesji w dniu 30.09.2008 r. Wójt poinformował Radę o odbytym w dniu 16.09.2008 r. kolejnym posiedzeniu sztabu kryzysowego w Katowicach i rozpatrzony został wniosek przedsiębiorcy o umorzeniu podatku od nieruchomości, w związku poniesieniem strat po przejściu trąby powietrznej.

[Dowód: akta kontroli, str. 81-93]

III. udzielanie pomocy przez służby gminne.

1. W budżecie Gminy, jak również na rachunku bankowym, Gmina dysponowała ogółem kwotą 3.564.538,00 zł. przeznaczoną na pomoc dla poszkodowanych, w tym pochodzącą ze środków własnych – 127.000,00 zł., z dotacji z budżetu państwa za pośrednictwem budżetu Wojewody – 2.430.434,00 zł., samorządów – 917.154,00 zł., darowizn osób fizycznych i prawnych – 89.950,00 zł. Udzielona pomoc 106 rodzinom wyniosła kwotę 2.932.330,00 zł., w tym ze środków własnych – 97.500,00 zł., z budżetu państwa – 2.430.434,00 zł., ze środków samorządów – 314.446,00 zł., od darczyńców – 89.950,00 zł. (średnio 27.663,00 zł. na rodzinę). Gmina zwróciła samorządom kwotę 602.707,85 zł., przeznaczoną na pomoc poszkodowanym, w tym Województwu Śląskiemu-488.431,86 zł., Powiatowi Lublinieckiemu-15.275,99 zł., miastom Częstochowa-50.000,00 zł., Gliwice-30.000,00 zł., Miasteczko Śląskie-10.000,00 zł., gminom Przystajń-5.000,00 zł., Ciasna-4.000,00 zł., ponieważ – jak wyjaśnił Wójt Gminy – *nie było podstaw do wypłaty środków poszkodowanym. Na wspólnym posiedzeniu komisji w dniu 5.11.2008 r. podjęto decyzję o zakończeniu z dniem 30.11.2008 r., udzielania pomocy z uwagi na fakt wyczerpania*

podstawowych potrzeb poszkodowanych mieszkańców, zarówno w sferze odbudowy budynków mieszkalnych, gdzie wypłacono zasiłek w wysokości 100%, jak również w sferze pozostałych potrzeb bytowych”.

[Dowód: akta kontroli, str. 115-124,134-135,145-147,159-160,203-204]

1.1. Własne środki na pomoc poszkodowanym, Urząd przekazał do GOPS w drugim, trzecim i szóstym dniu po przejściu trąby powietrznej w ogólnej kwocie 102.000,00 zł., z czego 65 rodzinom wypłacono po 1.500,00 zł., ogółem 97.500,00 zł.

[Dowód: akta kontroli, str. 115-120,123]

1.2. Decyzją Wojewody Śląskiego z 18.08.2008 r. zwiększony został plan dotacji celowej Gminy w dz. 852-pomoc społeczna, rozdz. 85278-usuwanie skutków klęski żywiołowych, na realizację zadań administracji rządowej zleconych Gminie (§ 2010) o kwotę 555.000,00 zł., a decyzją z 26.09.2008 r. o kwotę 1.875.434,00 zł., mimo, iż Rada Ministrów nie wprowadziła, w drodze rozporządzenia, na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy o stanie klęski żywiołowej, stanu klęski żywiołowej. Urząd otrzymał środki w dniu odpowiednio 20.08.2008 r. i 26.09.2008 r.

Kwotę 555.000,00 zł., przeznaczoną na jednorazową pomoc doraźną rodzinom lub osobom w formie zasiłku celowego na podstawie art. 40 ust. 2 i 3 ustawy o pomocy społecznej (tj. w związku ze stratami w wyniku klęski żywiołowej), Urząd przekazał GOPS w transzach po 5,6,7,8,9 i 12 dniach, a kwotę 1.875.434,00 zł przeznaczoną na remont lub odbudowę zniszczonych domów mieszkalnych, Urząd przekazał GOPS po 6,7,10,12,13,17 dniach, od dnia otrzymania ze Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, ponieważ jak wyjaśniła Skarbnik Gminy Róża Kościółek, środki „były przekazywane do GOPS na telefoniczne zapotrzebowanie jednostki budżetowej, która składała zapotrzebowanie zgodnie z toczącymi się procedurami związanymi z szacowaniem strat.” W/w środki były uprzednio wprowadzane do budżetu Gminy uchwałami Rady Gminy i zarządzeniami Wójta.

[Dowód: akta kontroli, str. 124-133,148-149]

1.3. Otrzymana w dniu 28.10.2008 r. z Urzędu Marszałkowskiego, na podstawie umowy z 15.10.2008 r., pomoc finansowa w wysokości 730.000,00 zł. (z dz. 853-pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, rozdz. 85395-pozostała działalność, § 2710-dotacja celowa na pomoc finansową, na dofinansowanie zadań własnych) na usuwanie szkód w budynkach gospodarczych, została przekazana do GOPS w kwocie 241.568,14 zł., po 16 dniach, ponieważ jak wyjaśniła Skarbnik Gminy Róża Kościółek, środki „były przekazywane do GOPS na telefoniczne zapotrzebowanie jednostki budżetowej, która składała zapotrzebowanie

zgodnie z toczącymi się procedurami związanymi z szacowaniem strat.” W/w środki były uprzednio wprowadzane do budżetu Gminy uchwałami Rady Gminy i zarządzeniami Wójta.

Niewykorzystaną część w wysokości 488.431,86 zł., Urząd zwrócił w dniu 25.11.2008 r., tj. zgodnie z §3 ust. 4 umowy z 15.10.2008 r. zawartej z Województwem Śląskim.

[Dowód: akta kontroli, str. 134-143,148-149]

1.4. Środki otrzymane od Starosty Lublinieckiego na pomoc dla poszkodowanych w wysokości ogółem 35.878,00 zł., Urząd przekazał do GOPS po 2,12 i 16 dniach od otrzymania. Środki otrzymane z gmin Lubliniec, Kłomnice, Kochanowice, Pawonków, Radgoszcz, w wysokości ogółem 37.000,00 zł., Urząd przekazał do GOPS po 14, 15,17, 41,42 dniach od dnia otrzymania, ponieważ jak wyjaśniła Skarbnik Gminy Róża Kościółek, środki „były przekazywane do GOPS na telefoniczne zapotrzebowanie jednostki budżetowej, która składała zapotrzebowanie zgodnie z toczącymi się procedurami związanymi z szacowaniem strat.” W/w środki były uprzednio wprowadzane do budżetu Gminy uchwałami Rady Gminy i zarządzeniami Wójta.

[Dowód: akta kontroli, str. 134-135,148-149,159-160]

1.5. Otrzymane od 12 osób fizycznych w wysokości 1.950,00 zł. i 4 osób prawnych w wysokości 88.000,00 zł., darowizny, Urząd przekazał do GOPS po 16,18,21,22 23,24 dniach od dnia otrzymania, ponieważ jak wyjaśniła Skarbnik Gminy Róża Kościółek, środki „były przekazywane do GOPS na telefoniczne zapotrzebowanie jednostki budżetowej, która składała zapotrzebowanie zgodnie z toczącymi się procedurami związanymi z szacowaniem strat.” W/w środki były uprzednio wprowadzane do budżetu Gminy uchwałami Rady Gminy i zarządzeniami Wójta.

[Dowód: akta kontroli, str. 145-149,159-160]

2. Wójt Gminy powołał w dniu 20.08.2008 r. zarządzeniem nr 78/2008 dwunastoosobową komisję do szacowania szkód, której zadaniem był podział środków przydzielonych przez Wojewodę, zgodnie z przesłanymi zaleceniami. Przewodniczącym Komisji był Kierownik GOPS, a członkami pracownicy Urzędu, GOPS, doradztwa rolniczego i radni Gminy. Wstępne i końcowe szacowanie strat zostało omówione w pkt II.5., III.4. i III.4.1. protokołu kontroli. Powyższa Komisja nie dokonywała szacowania strat w nieruchomościach.

Wstępne ustalanie szkód miało miejsce w dniach 16.08.-17.08.2008 r., ostateczne szacowanie szkód w dniach 2.09.-5.09.2008 r., wykonywanie wyceny w dniach 10.09-17.09.2008 r., przekazanie list Wojewodzie Śląskiemu w dniu 25.09.2008 r.

Do dnia 13.07.2009 r. nie było żadnych skarg na podejmowane działania w zakresie udzielanej pomocy.

[Dowód: akta kontroli, str. 3-4,7-8,10-11,127-133, 150,189-191]

2.1. W dniu 22.08.2008 r. Komisja dokonała protokolarnie podziału środków otrzymanych z budżetu państwa w wysokości 555.000,00 zł., o których mowa w pkt III.1.2. protokołu kontroli, biorąc pod uwagę rozmiar poniesionych strat w poszczególnych budynkach mieszkalnych, przyznając 71 poszkodowanym wsparcie finansowe w wysokości: 43 poszkodowanym po 10.000,00 zł., 3 poszkodowanym po 9.000,00 zł., po jednej osobie poszkodowanej po 8.000,00 zł., 6.000,00 zł., 4.000,00 zł., 2.000,00 zł., 5 poszkodowanym po 7.000,00 zł., po 2 poszkodowanym po 5.000,00 zł., 4.500,00 zł., 3.500,00 zł., 3.000,00 zł., 1.000,00 zł. i 6 poszkodowanym po 1.500,00 zł. Urząd otrzymał środki ze Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w dniu 20.08.2008 r., przekazał je do GOPS w dniach od 25.08.-1.09.2009 r.

[Dowód: akta kontroli, str. 115-120,124, 151-155]

2.2. W dniu 5.11.2008 r. Komisja z udziałem Wójta, na podstawie listy wycen budynków niemieszkalnych i listy wypłat zasiłków okresowych, ustaliła protokolarnie zasady przyznawania zasiłków celowych na odbudowę budynków niemieszkalnych, z uwagi na stopień amortyzacji poszczególnych budynków oraz stopień hierarchii niezbędności ich odbudowy: stodoły-10% wyceny w kosztorysie budowlanym, pozostałe budynki niemieszkalne (gospodarcze, inwentarzowe, garaże, wiaty, itp.)-33% wartości wyceny, za zniszczony budynek kurnika na ok. 7.000 kur-20% wartości wyceny, ponieważ stanowił jedyne źródło dochodu.

Ponadto dyskutowano czy- i w jakim zakresie zostały zaspokojone potrzeby poszkodowanych i stwierdzono jednomyślnie, że zarówno w zakresie odbudowy budynków mieszkalnych, jak i w sferze pozostałych potrzeb bytowych, potrzeby poszkodowanych zostały zaspokojone, w związku z czym podjęto decyzję o zakończeniu z dniem 30.11.2008 r. udzielania pomocy osobom poszkodowanym w wyniku tornada.

Urząd otrzymał z Urzędu Marszałkowskiego środki finansowe na odbudowę budynków niemieszkalnych w dniu 28.10.2008 r., które przekazane zostały do GOPS w dniu 13.11.2008 r., o czym mowa w pkt III.1.3. protokołu kontroli.

[Dowód: akta kontroli, str. 134-135,156-158]

3.1. Poszkodowani wskutek trąby powietrznej mieszkańcy, byli informowani o zasadach i wysokości dostępnej pomocy materialnej i finansowej - jak wyjaśnił Wójt Gminy - za pośrednictwem Proboszcza parafii, który informował po każdej mszy świętej, podczas wydawania posiłków, trzy razy w ciągu dnia przez sztab kryzysowy, Caritas, Kierownika i pracowników GOPS oraz Wójta i pracowników Urzędu. Były również ogłoszenia na tablicy ogłoszeń. W obecności sołtysa, Wojewoda osobiście spotkał się z każdą poszkodowaną rodziną i udzielił informacji, w jaki sposób będzie udzielana pomoc. Nie odbywały się zebrania sołeckie, gdyż poszkodowani nie mieli czasu by w nich uczestniczyć, a pilnowali swoich prac przy odbudowie. Natomiast w spotkaniach Rady Gminy uczestniczyli przedstawiciele wsi w osobie sołtysa i radnego, którzy na bieżąco przekazywali informacje poszkodowanym.

[Dowód: akta kontroli, str. 191-192]

3.2. Wszyscy sołtysi, w sołectwach w których wystąpiły szkody (Rusinowice, Piłka, Cieszowa, Sadow, Wierzbie) uznali, że akcja ratownicza i udzielana pomoc poszkodowanym przebiegały bardzo sprawnie, zarówno w postaci wypłacanych zasiłków, jak również zapewniająca noclegi i żywność. Przyznane środki finansowe, zdaniem Sołtysów, z wyłączeniem Sołtysa Sadowa, były wystarczające i przekazywane były bez opóźnień, mieszkańcy mieli zapewnioną informację o możliwościach, zasadach i wysokości pomocy przez Proboszcza Rusinowic na mszach świętych, na tablicach ogłoszeń, telefonicznie przez pracowników Urzędu i GOPS, przez sztab kryzysowy, w czasie posiłków, poprzez internet. Natomiast Sołtys Sadowa, nie wiedział, czy przekazane środki były wystarczające i były przekazane bez opóźnienia. Nie posiadał również informacji o możliwościach, zasadach i wysokości dostępnej pomocy.

Nie odbywały się zebrania sołeckie z udziałem Wojewody Śląskiego. Wojewoda Śląski spotkał się z poszkodowanymi rodzinami z Rusinowic, natomiast nie spotkał się z poszkodowanymi z Pilki, Cieszowej, Wierzbia i Sadowa.

[Dowód: akta kontroli, str. 192-202]

3.3. Jak wyjaśnili Wójt Gminy i Kierownik GOPS – odbudowywane i remontowane obiekty były na bieżąco wizytowane przez pracowników Urzędu Gminy i pracowników GOPS. Ich zadaniem była obserwacja postępu robot i informowanie Wójta o ewentualnych problemach. Wójt także osobiście, niejednokrotnie wizytował obiekty i rozmawiał z mieszkańcami o ich

problemach i potrzebach. Wójt otrzymywał również od w/w informacje o sposobie wykorzystania przyznanych środków, a także od sołtysów i radnych zaangażowanych w pomoc poszkodowanym. Pracownicy nie stwierdzili przypadków marnotrawienia przyznanej pomocy. Wszyscy śledzący przebieg likwidacji szkód byli pozytywnie zaskoczeni błyskawicznym tempem odbudowy i remontów.

[Dowód: akta kontroli, str. 229-234]

4. W dniach 16-17.08.2009 r., tj. w drugim dniu od ok. godz. 12 i w trzecim dniu do godzin wieczornych po przejściu tornada, miały miejsce wstępne oględziny zniszczonych budynków mieszkalnych, letniskowych, gospodarczych, magazynowych, wiat, chlewów, stodół, szop i garaży (ogółem 136 obiektów budowlanych), przez inspektorów gospodarki komunalnej Urszuli Stępnia i Leona Janisza oraz posiadającego uprawnienia budowlane Wiesława Kowalskiego. Wstępne oględziny zlecone zostały PPB „Pro-Bud” Wiesław Kowalski umową z 16.08.2009 r. za cenę 8.424,10 zł. (z dotacji powiatu raciborskiego zapłacono 3.300,00 zł.).

Wycenę szkód Wójt zlecił Janowi Potempie w cenie po 430,00 zł. netto za operat, tj. za 77 operatów – 40.394,20 zł. (z dotacji Gminy Bieruń zapłacono 20.000,00 zł.), posiadającemu uprawnienia zawodowe w zakresie szacowania nieruchomości i tytuł rzeczoznawcy majątkowego. Szacowanie szkód, obejmujących 77 budynków mieszkalnych, dla celów przyznania zasiłków celowych, miało miejsce w okresie od 18-21 dni od zdarzenia, a wykonanie wyceny przez w/w w operatach szacunkowych dotyczących wyceny szkody powstałej w wyniku klęski żywiołowej, w okresie od 26-33 dni od zdarzenia. Wartość szkód w 77 budynkach mieszkalnych wyniosła ogółem 1.877.293,00 zł. Największa szkoda w budynku mieszkalnym, miała miejsce w Rusinowicach i została wyceniona na kwotę 138.316,00 zł.

Ze Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego Urząd otrzymał procedurę szacowania strat w budynkach mieszkalnych z 20.08.2008 r. oraz przy piśmie z 26.08.2008 r. założenia do szacowania szkód ustalone przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Wiesław Kowalski sporządził kosztorysy budowlane uszkodzonych 136 budynków gospodarczych (garaży, wiat, obór, budynków składowo-magazynowych, stodół, chlewów, szop) w 46 gospodarstwach domowych, na podstawie umowy z 16.08.2008 r., w ramach kwoty 8.424,10 zł., o czym mowa wyżej. Wartość szkód w 46 budynkach gospodarczych wyniosła ogółem 974.060,09 zł., a największa szkoda miała miejsce w gospodarstwie w Rusinowicach i została wyceniona na kwotę 310.613,60 zł.

[Dowód: akta kontroli, str. 3-8,12-14,96-108,179-188]

4.1. W dniach 21.08-28.08.2008 r., 9.09.2008 r. i 16-17.09.2008 r. PINB dokonał kontroli uszkodzonych nieruchomości (budynków mieszkalnych, gospodarczych), a w protokołach kontroli wyszczególnił rodzaje zniszczeń.

[Dowód: akta kontroli, str. 12-14, 94-95]

5. Listę uszkodzonych w dniu 15.08.2008 r. 72 budynków mieszkalnych, zawierającą imię i nazwisko poszkodowanych, adres, opis szkody i wnioskowaną kwotę zasiłku wynikająca z operatu szacunkowego, została przekazana Wojewodzie Śląskiemu w dniu 25.09.2008 r. Lista była podpisana przez Wójta Gminy, czterech sołtysów (za przysiółek Irki podpisał Wójt Gminy), kierownika GOPS, PINB, rzeczoznawcę majątkowego i osobę posiadającą uprawnienia budowlane, tj. osoby dokonujące wyceny szkód. Wnioskowana kwota zasiłku celowego przeznaczonego na odbudowę i remont 72 budynków mieszkalnych wynosiła 1.875.434,00 zł. i wynikała z operatów szacowania szkód, o których mowa w pkt III.4 protokołu kontroli, w tym dla 55 właścicieli budynków w Rusinowicach – 1.671.141,00 zł., siedmiu właścicieli budynków w miejscowości Piłka – 75.807,00 zł., czterech właścicieli domów w Koszęcinie, przysiółek Irka – 42.353,00 zł., czterech właścicieli w Cieszowej – 13.595,00 zł. i dwóch właścicieli domów w Wierzbie, przysiółek Gudlina – 73.538,00 zł. Nie zostały uwzględnione w wykazie szkody pięciu nieruchomości mieszkaniowych o łącznej wartości 1.859,00 zł., po dwa budynki w Rusinowicach (330,00 zł. i 526,00 zł.) i Cieszowie (164,00 zł. i 391,00 zł.) oraz jednego w miejscowości Piłka (448,00 zł.), ponieważ – jak wyjaśnił Wójt Gminy – *wystąpiły niewielkie straty w wysokości kilkuset złotych, a poszkodowani otrzymali wystarczającą pomoc finansową z innych źródeł.*

Sołtysi Piłki, Wierzbie – jak wyjaśnili - *nie brali udziału przy szacowaniu szkód, jedynie potwierdzili przekazaną do Wojewody Śląskiego listę szkód.*

Wójt Gminy wyjaśnił, że *sołtysi Piłki, Wierzbia i Sadowa nie zostali powołani w skład Komisji ds. szacowania strat, ponieważ na terenie ich sołectw wystąpiły niewielkie straty, a mimo to także angażowali się w niesienie pomocy poszkodowanym.*

[Dowód: akta kontroli, str. 12-14, 17-18,189-190,193-202,227-228]

5.1. Analiza 20 przypadków najwyższych zasiłków przyznanych na odbudowę budynków mieszkalnych wykazała, że: wnioskodawcy nie wskazywali wysokości oczekiwanej pomocy z powyższego tytułu, a wnioskowana do Wojewody Śląskiego kwota indywidualnej pomocy, przyznana i wypłacona im pomoc, równała się wartości szkody wycenionej w operacie

szacunkowym. Od daty sporządzenia operatu do dnia przekazania listy Wojewodzie z wysokościami szkód, minęło od 8 do 15 dni, a przekazanie środków z Gminy do GOPS miało miejsce w okresie od 7-14 dni. Operaty zostały doręczone GOPS przez Urząd w dniu 1.10.2008 r., tj. po 5 dniach od daty przekazania list do Wojewody Śląskiego.

[Dowód: akta kontroli, str. 205-206]

6.1. Wojewoda przyznał Gminie środki finansowe w drodze decyzji, o czym mowa w pkt III.1.2., a ich rozliczenie przedstawione zostało w pkt III.7. i III.8. protokołu kontroli.

6.2. Umową z 15.10.2008 r., potwierdzoną dodatkową interpretacją z 14.10.2008 r., Województwo Śląskie udzieliło Gminie pomocy finansowej w wysokości 730.000,00 zł. z dz. 853-pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej rozdz. 85395-pozostała działalność, § 2710-dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących, z przeznaczeniem na usuwanie szkód w gospodarstwach domowych, ujętych w protokołach szacowania szkód, przy czym przez „gospodarstwo domowe”, zgodnie ze słownikiem językiem polskiego, należało rozumieć ogół przedmiotów i czynności składających się na prowadzenie domu (budynki, inne elementy budowlane, budynki inwentarskie, komórki, składy opału, ogrodzenia, inne gospodarcze, itp.).

Zasady przyznawania zasiłków celowych na odbudowę budynków niemieszkalnych, zostały przedstawione w pkt III.2.2., szacowanie szkód w pkt III.4, a wykorzystanie dotacji – w pkt III.1.3. protokołu kontroli.

Pismem z 20.11.2008 r. do Marszałka Województwa, Wójt rozliczył otrzymane środki, przekazując jednocześnie listę wypłat 42 rodzin poszkodowanych, zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2 umowy z 15.10.2008 r. Nie zostały pobrane, w myśl § 3 ust. 1 pkt 3 umowy, oświadczenia od rodzin poszkodowanych o otrzymanej pomocy, w zakresie w jakim nie uzyskali pomocy z innych źródeł, ponieważ – jak wyjaśnił Wójt Gminy – *pomoc finansowa przekazana ze środków Województwa Śląskiego została przeznaczona na usunięcie szkód w zakresie w jakim poszkodowani nie uzyskali pomocy z innych źródeł, a przyznawanych przez GOPS, dlatego zbędne było zbieranie od poszkodowanych oświadczeń. Pozostała pomoc udzielona poszkodowanym nie obejmowała likwidacji szkód w budynkach gospodarczych.*

[Dowód: akta kontroli, str. 134-144,210-214,225-226]

6.3. Starosta Powiatu Lublinieckiego zawarł z Gminą Koszęcin 12 umów, w tym jedną umowę na wydatki majątkowe w wysokości 10.000,00 zł. otrzymane z powiatu

zielonogórskiego (Gmina otrzymała na podstawie faktury i sprawozdania kwotę 9.992,74 zł. na odbudowę oświetlenia w ośrodku Rehabilitacyjnym dla dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Rusinowicach), jedną umowę na usuwanie skutków trąby powietrznej w kwocie 20.000,00zł. (przeznaczoną na odbudowę lamp ulicznych i konserwację kanalizacji w Rusinowicach) i pomoc dla poszkodowanych w wysokości 13.600,00 zł. (Urząd otrzymał środki 27.08.2008 r., a przekazał do GOPS-12.09.2008 r.), trzy umowy na pomoc dla poszkodowanych w ogólnej kwocie 22.278,00 zł. (z czego 15.678,00 zł. otrzymał 13.10.2008 r. i przekazał do GOPS-15.10.2008 r., a 6.600,00 zł. otrzymał 14.11.2008 r. i przekazał do GOPS-26.11.2008 r.) oraz siedem umów na pomoc dla poszkodowanych w ogólnej kwocie 15.275,99 zł., którą Urząd otrzymał 30.10.2008 r. i zwrócił 20.11.2008 r. Ogółem na pomoc dla poszkodowanych Gmina wykorzystwała ze środków Powiatu Lublinieckiego-35.878,00 zł., a na usuwanie skutków klęski żywiołowej-29.992,74 zł. (w tym 9.992,74 zł. z powiatu zielonogórskiego). Wszystkie otrzymane środki wykorzystane były zgodnie z zawartymi umowami i rozliczone w terminie wyznaczonym przez Starostę Powiatu Lublinieckiego.

[Dowód: akta kontroli, str. 80,134-135,159-160]

6.4. Dziesięć gmin i miast zawarło z Gminą Koszęcin i przekazało środki finansowe z przeznaczeniem na pomoc dla poszkodowanych w łącznej kwocie 136.000,00 zł. Pięciu gminom i miastom Urząd zwrócił środki w łącznej kwocie 99.000,00 zł., w tym miastom Częstochowa-50.000,00 zł., Gliwice-30.000,00 zł., Miasteczko Śląskie-10.000,00 zł., gminie Przystajń-5.000,00 zł., Ciasna-4.000,00 zł. Do GOPS, a następnie poszkodowanym, przekazano środki w łącznej kwocie 37.000,00 zł., w tym z miast Lubliniec-25.000,00 zł., gmin Kłomnice-5.000,00 zł., Radgoszcz-3.000,00 zł., Kochanowice-2.000,00 zł., Pawonków-2.000,00 zł.

Miasto Lubliniec, umową z dnia 25.08.2008 r. przeznaczyło na wypłatę świadczeń dla poszkodowanych właścicieli, których budynki mieszkalne uległy zniszczeniu, kwotę 25.000,00 zł., z terminem rozliczenia wykorzystanej pomocy do 30.12.2008 r. Urząd otrzymał środki 29.08.2008 r., a przekazał do GOPS 12.09.2008 r. Dotację przeznaczono dla dwóch najbardziej poszkodowanych rodzin, a rozliczenie przesłano pismem z 29.10.2008 r., tj. w terminie wynikającym z umowy.

Gmina Kłomnice, umową z dnia 20.08.2008 r., przeznaczyła kwotę 5.000,00 zł., na likwidację strat i pomoc poszkodowanym, z terminem złożenia szczegółowego sprawozdania z wydatkowania środków do 20.12.2008 r., a niewykorzystane środki winny podlegać zwrotowi do 22.12.2008 r. Środki otrzymano 26.08.2008 r., a przekazano do GOPS

12.09.2008 r. Dotację przeznaczono dla jednego znacznie poszkodowanego, a rozliczenie Gmina przesłała pismem z 29.10.2008 r.

[Dowód: akta kontroli, str. 134-135, 159-160]

6.5. Cztery osoby prawne przekazały Gminie środki na pomoc dla poszkodowanych w ogólnej kwocie 88.000,00 zł. (oprócz niżej wymienionych: Bank Spółdzielczy w Koszęcinie-5.000,00 zł., Montal Chorzów-3.000,00 zł.).

Umową o udzieleniu dotacji nr 1/pomoc/2008 z dnia 20.08.2008 r. na pomoc dla najbardziej poszkodowanych, Fundacja Wspomagania Wsi w Warszawie przekazała do Urzędu kwotę 50.000,00 zł., z terminem wydatkowania do 1.09.2008 r. Gmina otrzymała środki 27.08.2008 r., a przekazała do GOPS 12.09.2008 r. Rozliczenie dotacji Gmina przesłała pismem z 26.09.2008 r., z wyszczególnieniem 8 osób, którym przyznano środki, tj. zgodnie z umową, w której ofiarodawca wyznaczył termin sprawozdania merytorycznego do 30.09.2008 r.

Katowicka Strefa Ekonomiczna SA w Katowicach, umową o udzielenie dotacji z dnia 8.09.2008 r. wraz z aneksem nr 1 przyznała Gminie darowiznę dla 30 rodzin najbardziej poszkodowanych, w wysokości 30.000,00 zł., z terminem wydatkowania środków do 15.11.2008 r. Gmina otrzymała środki 17.09.2008 r., a przekazała do GOPS 5.11.2008 r. Sprawozdanie przesłano pismem z 25.11.2008 r. wraz z wykazem 30 osób, którym przyznano zasiłek, tj. zgodnie z wyznaczonym w umowie terminem do 30.11.2008 r.

[Dowód: akta kontroli, str. 145-147, 159-160]

7. Na podstawie pism Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego Katowicach z 21.08.2008 r., 8.09.2008 r. i 30.06.2009 r., Kierownik GOPS, drogą elektroniczną, przekazywał w ustalonych terminach, informacje o stanie realizacji pomocy z budżetu państwa, według stanu na dzień 22.08., 25.08., 26.08., 27.08., 29.08., 1.09., 8.09.2008 r. (środki przyznane na zaspokojenie podstawowych potrzeb), 2.10., 6.10., 9.10. i 13.10.2008 r. (środki na odbudowę budynków mieszkalnych), a Wójt - według stanu na dzień 30.06.2009 r. Według stanu na dzień 1.09.2008 r. wykazano wypłatę zasiłków celowych 71 poszkodowanym na kwotę 555.000,00 zł., a w dniu 13.10.2008 r. wypłatę 72 poszkodowanym kwoty 1.875.434,00 zł.

Według ustalonego wzoru, w informacjach wykazywana była liczba gospodarstw domowych, którym został wypłacony zasiłek celowy, o którym mowa w art. 18 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 40 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, tj. zasiłek celowy przyznawany osobie lub rodzinie, która poniosła straty, na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, co stanowiło zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę, mimo, iż Rada Ministrów nie wprowadziła, w drodze rozporządzenia, na podstawie art. 5 ust. 1

ustawy o stanie klęski żywiołowej, stanu klęski żywiołowej, o czym mowa również w pkt III.1.2. protokołu kontroli.

[Dowód: akta kontroli, str. 161-176]

8. Informacje, o których mowa w pkt III.7. protokołu kontroli, sporządzane były zgodnie z dokonywanymi wypłatami środków budżetowych, tj. z listami wypłat gotówkowych i przelewami na rachunek bankowy beneficjentów.

W gminie Koszęcin poszkodowanych było ogółem 106 rodzin w tym w poszczególnych sołectwach: Rusinowice – 78, Piłka – 9, Cieszowa – 7, Wierzbie (Las) – 2, Sadów – 2, w miejscowości Irkà, przynależnej do sołectwa Koszęcin – 6, w Rzycach przynależnych do sołectwa Cieszowej – 2.

Według stanu na dzień 20.09.2008 r., 30.12.2008 r. i 30.05.2009 r. liczbę rodzin poszkodowanych ustalono na 106, uszkodzonych budynków i budynków w których rzeczoznawcy oszacowali straty oceniono na 77, a rodzin zakwalifikowanych do wypłaty zaliczki na odbudowę lub remont budynku – na 72.

Do 20.09.2008 r. GOPS wypłacił zasiłek celowy 102 rodzinom na ogólną kwotę 758.050,00 zł., tj. 87,4% posiadanych środków, w tym ze środków własnych 97.500,00 zł. (76,8% posiadanych środków), z budżetu państwa na zaspokojenie podstawowych potrzeb – 555.000,00 zł. (100% posiadanych środków), ze środków Starostwa Lublinieckiego, miast i gmin – 45.600,00 zł. (47,7% posiadanych środków) i darczyńców – osób fizycznych i prawnych – 59.950,00 zł. (66,7% posiadanych środków).

Według stanu na 30.12.2008 r. wszyscy poszkodowani otrzymali zasiłki celowe na ogólną kwotę 2.932.330,00zł.(82,9% posiadanych środków), w tym oprócz środków, o których mowa wyżej – 1.875.434,00 zł. z budżetu państwa na odbudowę lub remont budynków mieszkalnych (100% posiadanych środków), 241.568,00 zł. ze środków Województwa Śląskiego (33,1% posiadanych środków), 72.878,00 zł. (38,9% posiadanych środków) ze środków Starostwa Powiatowego, miast i gmin, 89.950,00 zł. (100% posiadanych środków) od darczyńców – osób fizycznych i prawnych.

Do dnia 20.09.2008 r. nie został odbudowany lub wyremontowany żaden budynek. Do dnia 30.12.2008 r. i 30.05.2009 r. odbudowanych zostało w całości 70 budynków, w tym 6 budynków według stanu na dzień 30.05.2009 r. i 23.07.2009 r. jest w stanie ukończenia, brakuje drobnych wykończeń. Do dnia zakończenia kontroli nie został odbudowany jeden budynek mieszkalny w Wierzbie, za zniszczenie którego właściciel otrzymał ze środków

budżetu państwa kwotę 10.000,00 zł. i 41.383,00 zł.(według kosztorysu budowlanego), ponieważ – jak wyjaśnili Wójt Gminy i Kierownik GOPS – *nieruchomość położona jest ok. 0,5 km od głównej drogi w głębi lasu, który także został zniszczony, a połamane drzewa i wyrwane korzenie utrudniały dojazd do posesji i prowadzenie robót budowlanych. Roboty leśne mające na celu uprzątnięcie zniszczonego lasu trwały kilkanaście tygodni. Zbliżał się okres zimowy i prowadzenie robót budowlanych było w tym czasie praktycznie niemożliwe. Właściciel nieruchomości oświadczył, że budynek nie nadaje się do remontu, lecz do rozbiórki i budowy na nowo. Za otrzymaną pomoc finansową właściciel nieruchomości zakupił w 2008 r. materiały budowlane, które przechowuje na posesji rodziców mieszkających w Koszęcinie i na okres zimy zabezpieczył teren zniszczonej nieruchomości. W 2009 r. wykonał rozbiórkę uszkodzonego budynku i rozpoczął na jego miejscu budowę nowego domu, planując zakończenie budowy w 2010 r.*

[Dowód: akta kontroli, str. 115-120,151-155,189-190,207-209,215-224,229-240]

Poprzez zamieszczenie w protokole kontroli niżej wymienionych pouczeń kontroler informuje Pana Wójta o przysługującym prawie:

1/ zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego protokołu kontroli, pisemnych, umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń zawartych w protokole kontroli (art. 55 ust. 1 i 2 ustawy o NIK),

2/ odmowy podpisania niniejszego protokołu kontroli, z jednoczesnym obowiązkiem złożenia na tę okoliczność, w terminie 7 dni, wyjaśnień dotyczących przyczyn odmowy podpisania protokołu kontroli (art. 57 ust. 1 ustawy o NIK). W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, termin 7 dni – zgodnie z art. 57 ust. 2 ustawy o NIK – biegnie od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozpatrzenia,

3/ złożenia z własnej inicjatywy na piśmie dodatkowych wyjaśnień co do przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości opisanych w niniejszym protokole kontroli, w terminie uzgodnionym z kontrolerem (art. 59 ust. 2 ustawy o NIK).

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do książki kontroli, poz. 3 z 2009 r.

kontroler Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Katowicach

Aleksandra Wyżyńska-Feldmann

główny specjalista kontroli państwowej

Potwierdzam odbiór protokołu kontroli w dniu 15.09.2009 r.

WÓJT GMINY
mgr inż. Grzegorz Ziąja

W protokole kontroli dokonuje się następujących poprawek oczywistych błędów pisarskich:

- w wierszu 6 na str. 10 zmienia się nazwę miejscowości „Ircce” na „Irkach”,
- w wierszu 11 na str. 17 zmienia się nazwisko „Stępniak” na „Stempniak”.

Protokół podpisany
w dn. 1. 8. 09 ✓

... D T GMINY
Grzegorz Ziąja